

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Mesečnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trislojna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 13 kr. če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 57.

V Ljubljani, v ponedeljek 10. marca 1890.

Letnik XVIII.

Tisza.

Na Ogerskem se je čez noč rodila ministerska kriza, katere bi ne bil nihče pričakoval. Manjšina državnega zbora je sicer res strastno napadala ministerskega predsednika, ali še dolgo bi bili morali razsajati, da bi ga bili izpodrinili, če bi se ne bil stari lesjak sam vjel. Tisza je bil nekdanji hud protivnik vlade, zato iz lastne skušnje vé, kako je treba ravnati, da mu nasprotniki ne morejo do živega. Če pri tem prizadevanji zatajuje svoja načela in svoj plašč po vetru obrača, nič ne dé, s tem še le prav jasno sprčuje, da je velik državnik ali diplomat. In ravno v tem je Tisza nedosegljiv. Z bistrim umom je pri vsaki priliki na prvi pogled spoznal, kaj je zanj in za njegovo stranko najboljše, ter je vse žile napel, da je to tudi dosegel, če je bilo morebiti tudi v nasprotju z božjim in človeškim pravom in je vzbujalo najkrepkejši upor. Opozarjamo le, kako je pestil Hrvate, kako zatiral Slovake in nemške Saksonce na Sedmograškem, in kako je žalil katoliške duhovnike, ki so kakor eden mož oporekali zoper njegovo malovredno in čisto neopravičeno dolženje.

Tudi v naše avstrijske razmere se je vtikal, dasi je znal to jako dobro prikrivati; če je le količkaj slutil, da utegne ena ali druga naša zadeva v njemu nasprotnem duhu vplivati na razmere na Ogerskem, našel je sredstva in pota, da je to zahteval, in če je moral v ta namen morda celo v Berlinu iskati pomoči! Slovanski narodi naše polovice bi bili marsikatero pravico dosegli, da bi tega ne bil zabranil Tisza, ki se je bal, da bodo začeli potem enake pravice zahtevati tudi Slovani na Ogerskem in da jih Madjari ne bodo mogli več pestiti kakor do zdaj. Še nedolžnih večjezičnih napisov na novih bankovcih samo zaradi tega nismo dobili, ker Tisza takih bankovcev ni maral.

In Bog vé, koliko časa bi bil še strahoval nemadbarske narode na Ogerskem in koliko dobrih, pravičnih in potrebnih naprav še zabranil pri nas, če bi ne bil v svoji prekanjenosti prekanil samega sebe. Znano je, kako so nedavno Madjari proslavljali starega puntarja Košuta, kateremu po sedanjim domovinski postavi poteče domovinska pravica na Ogerskem in bi moral vnovič za njo prositi, če hoče še dalje ostati ponosen Magyar-ember. Ali Košut tega neče storiti; v svoji ošabnosti marveč še zmiraj misli, da si morajo Madjari v posebno čast šteti, če hoče ostati ogerski državljani. In na to stališče so se postavili tudi njegovi častilci na Ogerskem, ki so za starega rovarja zahtevali posebno zakonito določbo. Namesto da bi se bil Tisza tem zahtevam odločno po robu postavil, hotel je svojo veljavo nekako vtresti z obljubo, da bo državnemu zboru predložil tako premembo domovinskega zakona, da Košut ostane prvi madjarski rodoljub, če tudi ne prosi za domovinsko pravico. Košutovim privržencem, ki so v državnem zboru zakleti nasprotniki Tiszovi, je bila ta obljuba jako po volji ter so si jo zapisali za ušesa. Med poštenimi ljudmi, kateri tudi na Ogerskem niso še izmrli, je pa ta obljuba vzbudila veliko razburjenost, in tudi zunaj Ogerske so se začudeno popraševali, je li res mogoče, da hoče ministerski predsednik ogerski starega puntarja varovati s posebno postavno določbo! Še bolj pa so strmeli nad predrznostjo Tiszovo, ko je prišlo na dan neko pismo Košutovo, v katerem naravnost pravi, da ne priznava niti sedanje ustave ogerske, niti ne krone. Kakor se samo po sebi umé, zbudilo je to nesramno veleizdajsko pismo veliko strmenje tudi v višjih krogih, ki so začeli premišljevat, kam naposled na Madjarskem pridejo, če takim nazorom v vladnih krogih potubo dajejo. Tisza je v svoji opreznosti čutil, da so se začele vsled te prečudne dogodbe tla majati pod njegovimi nogami, in da

mu je treba nekaj storiti, ako se hoče navzgor opravičiti in še dalje ostati na vladnem krmilu. V ta namen pa ni bilo dovolj, da je popustil misel Košutovi domovinski pravici na ljubo delati postavne izjeme, ampak da se je nekega dne vzdignil v državnem zboru ter ostro šibal Košutove čestilce, češ, da njih početje presega vse mere, in da vlada ne more trpeti kaj takega.

Tisza je mislil, da se s tem odločnim ravnanjem prikupi navzgor in da ohrani sedanje zaupanje. Ali varal se je; zaupanje pri kroni si je sicer še ohranil, ali tem bolj se je zameril pri manjšini državnega zbora, ki ni mogla počakati, da bi se enkrat prav pošteno ne znosila nad ministerskim predsednikom ter se ga po tolikih ovinkih že skoraj otrsela. Kadarkoli se je torej vzdignil v zbornici v znamenje, da hoče govoriti, nastal je v zbornici vselej med nasprotniki tako strašanski vrišč, da je dolgo časa trajalo, predno je prišel do besede. In če je govoril, segali so mu s tako surovimi in žaljivimi klici v besedo, da je morala vskipeti jeza tudi najpohlevnejši duši. Večina zabavljivih medklicev še v liste ni prišla, ker so se madjari sramovali, da se kaj takega godi v njih državnem zboru. V najnovejšem času pa tudi pri tem ni ostalo, ampak grozili so Tiszi, da ne pride več živ iz zbornice, ako ne reši dane besede ter zbornici ne predloži obljubljenega domovinskega zakona z izjemo za Košuta. Kaj je hotel ubogi Tisza storiti? Če bi bil Tisza ostal mož-beseda, bil bi se zameril višjim krogom, če bi bil pa besedo prelomil, je iz prejšnjih skušenj vedel, da se nasprotniki ne grozé zastonj, in da mu za ta slučaj res preti velika nevarnost. Skušal si je torej s tem pomagati iz zadrege, da je sklenil dati svojo ostavko in komu drugemu prepustiti vladno krmilo. Ostavke dozda sicer še ni izročil, ali zgodilo se bo, kakor hitro se dožene, kdo postane njegov naslednik. Pravijo, da prevzame

LISTEK.

Izpovedanja bivšega prostomisleca.

(Spisal Leo Taxil. Iz francoščine preložil Martin Žiltir.)

(Dalje.)

Po vrnitvi v Francijo (27. februarja 1878) sem šel neposredno v Montpellier, kjer se je tiskal moj časnik „Le Frondeur“, ki je bil zginil pod ministerstvom Broglie-Fourton, in se je zopet prikazal z Dufaurovim kabinetom.

Pomiloščenje pa ni odpravilo obsodb, ki so bile izrečene na tožbe zasebnikov; teh sem imel nekaj. G. Mercier, o katerem sem govoril pri poročilu svojega prvega dvoboja, je bil toliko prijazen, da je govoril za-mé pri osebah, katere sem napadel. Z veliko dobrotljivostjo so te različne osebe, vse izmed katoliških krogov, podpisale izjavo, da odjenjajo.

Bil sem okoli jednega leta v Montpellier-u. Dva pripetljaja med tem časom sta mi pokazala zopet jedenkrat lepoto republikanskega bratstva. Prvi se je tikal glavnega odvetnika Jouvion-a. Ta vrednik, radikalec, je bil obdolžen po svojih sovražnikih sramotnega dejanja, in se je sam umoril. Preiskava po smrti je pokazala, da je bil obrekovan. Vendar so nesrečneža zapustili njegovi najboljši prijatelji in še njegovega spomina niso branili. Oportunisti so se veselili, da so se znebili radikalec, in radikalec, ko

hitro ni bilo več nesrečneža, menili se niso več zanj. Bilo nas je samo sedem tako stanovitnih, da smo spremili njegovo truplo na pokopališče.

Drugi pripetljaj se je dogodil o priliki časnikarskega prepira z županom v Cette.

Republikanska stranka je bila v Cette, kakor drugje, razdeljena v dva tabora, v oportuniste in radikalec, ki so drug drugega iz srca ertili. Da sem se jaz ustopil zoper oportuniste, ni treba praviti. Župan Espitalier, njih glava, imel je časnik „Le petit Cettois“, ki se je bojeval s „Frondeur“-jem. Le način časnikarskega prepira je vsak list drugače tolmačil. „Frondeur“ je presojal politična in opravniška dejanja župana Espitaliera. „Le petit Cettois“ je odgovarjal z osebnimi napadi. Vsa moja osebna dejanja, najmanjša dela, ki se ne dotikajo občinstva, bila so na glavo postavljena z najostudnejšo lažjo. Da se ne bo kdo čudil temu, je dobro vedeti, da župan Espitalier je bil prostozidar, in prostozidarji imajo laž za čednost.

„Le petit Cettois“ je celó natisnil, ko se jaz v zlatu topim, da pustim svojo mater glada umirati. Tako so oportunisti občinstvu kazali zgodbo moje ločitve od rodovine. No, jaz sem takrat dobival po 300 frankov (120 gld. v zlatu) na mesec, in moji materi je bilo malo treba pomoči, ker je ravno tisti dan, ko je ta članek Espitaliera prišel na svetlo, kupila hišo v Marseille-u za 70.000 frankov in jo je precej plačala.

Te članke vrejevalo je več plačanih grdilcev. Jeden teh dobrih oportunistov je imel v svojem sodnijskem predalu obsodbo na deset let prisiljenega dela zaradi goljufnega bankrota.

Pa to še ni vse. Pozneje se župan Espitalier ni več dobro razumel s svojim glavnim vrednikom. Ta, ko se je bil ločil od svojega gospodarja, je nekoliko odkril način polemike med „Le petit Cettois“-om in „Frondeur“-jem, ki je osupnilo južno občinstvo. Ležeče mi je na tem, da jedno odkritje v spomin pokličem, če ne za drugo, da vsaj dobro spoznajo moji čitatelji ljubeznjivo obnašanje republikanske stranke.

Ko sem bil jedenkrat v mestu, v katerem je vladal prostozidar Espitalier, grem k vredništvu „Le petit Cettois“-a, da bi prosil glavnega vrednika pojasnjenja o nekem članku, pisanem proti meni. Drugi dan izve Espitalier o mojem pohodu, in napade ga divja jeza zoper svojega sodelaveca.

„Kako!“ — je zavpil, — „Leo Taxil je bil v Vaši pisarni, sam z Vami samim, in Vi mu niste pognali kroglice v glavo?“

„Meni se ni trebalo braniti,“ — odgovori vrednik; — „on ni prišel k meni kot napadnik, marveč se je prav pošteno obnašal; samo vprašal me je, in prav uljudno, kdo je pisal članek, ki je bil priobčen zoper njega.“

„Eh, to nič ne dé!“ — zavrne Espitalier. — „Vi ste ga imeli v svojih rokah, bil je v Vašem

predsedništvo Szapary, ki je bil zaradi tega že pri cesarju, in da vsi drugi ministri, ki morajo s Tiszo odstopiti, zopet stopijo v ministerstvo. Tisza sam pa da prevzame vodstvo dosedanje vladne stranke v državnem zboru. Ali s tem se ne izogne pušicam, ki bodo odslej še hujše in predrznejše vanj letele in ga morebiti spravile iz zbora, kakor so ga spravile iz ministerskega predsedništva. Nekdaj tolikanj veljavni in slaven mož nečastno končuje svoje ministriovanje; v dosego svojih namenov posluževal se je malovrednih, dostikrat naravnost nenravnih sredstev, ki morejo morebiti za nekoliko časa svet slepiti in strahovati, ki pa prav gotovo, včasih prej, včasih pozneje, žalosten konec storé. Debrečinski tiger, kakor so nekdanj zaradi njegove grozovitosti imenovali Tiszo, vnovič dokazuje to resnico.

Pouk za bodočnost.

Ko je nedavno v državnem zboru dr. Zucker v dolgem in obširnem govoru zagovarjal židovstvo, pomislili smo tako-le v duhu, da so židje vendar le srečnejši, nego mi katoličani. Narodni židovski poslanec (dr. Zucker je Staročeh) mlatil je slamo poldrugo uro za blagor izvoljenega naroda, zagovarjal njega versko prepričanje ter navajal v korist židov besede in reke rimskih papežev in v obče visokih katoliških dostojanstvenikov. Kdor je tedaj Zuckrov govor čital, moral je priznati, da je govornik žid iz prepričanja in da zna uglediti najkočljivejše zadeve židovskega veroizpovedanja. Dr. Zucker je vso svojo odvetniško umetelnost položil v obrambo židovstva ter se je trudil izmazati svojega klijenta, kar mu je bilo moči, najslavneje. Židovski baron Königswarter bil je tako ginen vsled Zuckrovega govora, da je podaril za dunajske uboge 100.000 gold. in 20.000 gl. na izboljšanje zdravilnega ustava v Karlovih Varih.

„Zdaj pa vprašamo — piše olomuški tednik „Mir“ — kateri rodoljubni katoliški jurist je izkazal slično uslugo katoliškemu ljudstvu in katoliški veri? S tem vprašanjem nečemo žaliti nikogar, toda s primerjanjem svojim hočemo samo dokazati, da imajo židje versko osvedočene bojovníke med liberalnimi pravniki, ko smo nasprotno mi katoličani v tem oziru še daleč za njimi in javno obrambo vere povsem prepuščamo naši duhovščini, koja često mora versko razkolništvo sredi med katoliškimi vrstami potlačevati in zavračati. Iz tega torej uvidevamo, da verska gorečnost dokaj bolj napreduje med židi in povsem z boljšim vspehom, nego versko navdušenje med katoličani. Seveda je to sramotno za nas, da se skromno število židov neprestano krepi v verski organizaciji in neumorno versko prepričanje strinja z vsakim časovnim napredkom, ko si pri nas katoličanih slični napor malokje klestijo pot. Da, pri nas se ravno vse to dogaja nasprotno, kar se pri židih priznava kot važno.

Ko bi imeli v krogih naših svobodomiselnih pravnikov samo jednega tacega „kosa“, kakor ga imajo židje v osebi dr. Zuckra, smelo smemo reči,

stanovanji, priče ni bilo nobene. Treba mu je bilo pognati kroglo v glavo, Vam pravim. Ko bi bil Vaš mož mrtev, bili bi Vi izrekli, da Vas je dejanjsko napadel, in da ste se smeli braniti po postavi. Porotniki bi Vas bili brez ugovora oprostili.“

In zvečer pošlje župan-prostozidar zabojček svojemu glavnemu vredniku; v zabojčku je bil revolver in pismice, v katerem je stalo napisano:

„Prejč, ko zopet pride k Vam Taxil, mi to sprošite.“ (Prav po besedi.)

Republika je imenovala poštenjaka Espitaliera za glavnega pobiralca davkov v Saint-Affrique-i (Aveyron), kjer je sedaj; on je tudi v tistem mestu „Castitljiv“ lože l' intime Union velikega Orienta Francije.

Kako je lepo, mar ni res, republikansko bratstvo! Kako plemenita, velika, blagosršna je demokracija!

In sedemnajst let sem bil v tej galeji!...

Danes se mi zdí, ko sem bil neprevidoma vzbujen, da sem se znebil nečiste móre.

Razstava leta 1878 mi dá priložnost, iti v Pariz meseca septembra. To je bil prvi pot, da sem stopil v glavno mesto. Ugajalo mi je toliko, da sem sklenil ondi se naseliti. Lastniki „Frondeur“-ja privolijo, in 1. januarja 1879 je imel časnik prodajalno zalogo v Parizu. (Dalje sledi.)

da bi se protikatoliškim rovanjem ne godilo dandanašnje tako dobro, kakor se jim godi. Slaba tista ptica, ki onesnažuje svoje lastno gnezdo, in doktor Zucker bil bi slab žid, ko bi se pred poslanci naporom židovstva posmeševal in sovornike svoje hotel kompromitovati. Koliko imamo pa nasprotno mi katoličani med seboj katoličanov, ki uničujejo vero naših očetov s pogubnimi razprtijami in skrivaje se za Husa in — pravoslavje omajevajo katoliško organizacijo in avstrijsko moč? Mnogo, premnogo je taci, ki podajajo roke framasonom, da bi strmo glavili ne samo dom sv. vere, temveč da bi zajedno v nevarnost spravljali prestol, in domovino pehali v nevarne protiverske valove, katerim je početek zmešnjava in konec — revolucija.“

Bolestno je v istini za vsakega odkritosrčnega katoličana, ko vidi ravno v najnovejši dóbi, da vsaka, še tako neznatna verska družba zagovarja in brani svoje bitje z vsemi močmi, nasprotno je pa velika katoliška družba, razširjena po vsem zemeljskem krogu, vzdrževana v slabem napredku, ki pohaja iz lastne njene srede, slabé jo pa tudi ljudje mlačnih, zlomiselnih in po verskih zmešnjavah hrepenečih načel. Toda bilo bi žalostno, ko bi se moralo naše katoliško ljudstvo tudi nadalje izpostavljati nevarnostim in bi se najodločneje ne uprlo vsakemu pritisku od strani škodljivcev verskega prepričanja med našim narodom.

Vera in narodnost imate biti dve ljubezni polni sestri ne samo za sedanjost, temveč tudi za vse prihodnje čase; in kedar se to spoznavanje trdno vkorenini med našim narodom, potem bode móči lotiti se z najboljšimi nádejami rešenja družih vprašanj, od katerih je zavisna gmotna blaginja našega ljudstva. Za sedaj pa mora biti nalog vseh dobro mislečih katoličanov, naj v vseh družbinskih krogih pridobivajo z lastnim trudom dobre zagovornike svojega verskega prepričanja in naj se ne zadovoljujejo s takimi zagovorniki, ki imajo izključno narodnost v čisljih, ne zmené se poleg tega za katoliško prepričanje.

Oni sicer poudarjajo pri vsaki priliki, da nič nimajo zoper versko prepričanje našega ljudstva, toda to nam ne zadostuje, mi moramo vselej in povsodi zahtevati od svojih zagovornikov, da zagovarjajo neustrašeno katoliške koristi in jim pomorejo do veljave. Je li dr. Zucker kot žid verske koristi svojih sovornikov mogel zagovarjati odkrito v poslaniški zbornici, nam je pač neumevno, zakaj bi se ne mogli najti med katoliškimi lajiki dobri rodoljubni možje, ki bi v obrambo vere naše prilično ne storili toliko, kolikor je storil dr. Zucker v odločnem trenóti za svoj izvoljeni narod!

Hus v svojem in sedanjem času.

XX.

Hus je živel in delal za časa kralja Venceljna (1378—1419). Tega češkega kralja, ki je bil do leta 1400 ob enem tudi nemški cesar, smo popisali toliko, da si vsakateri bralec more napraviti pametno sodbo o njem. Imel je lepe darove telesne in dušne, bil je obilo podučen, pa je vse zlorabil in zane-marjal. Življenje na češkem kraljevem dvoru je bilo razuzdano in sprijeno in Vencelj se je v tem odlikoval.

Nasledki so bili, da se je Vencelj poštenim ljudem pristudil in zato so ga Nemci odstavili in Čehi večkrat zaprli. Ker ni bil vselej zaradi samopašnosti pri jasnem razumu, vladali so, kakor so hoteli drugi. Brat Venceljnov se je naprošen večkrat pečal s češkimi zadevami, pa kot kralj Ogerski in pozneje cesar nemški mu ni preostajalo časa za to.

Kralj Vencelj je umrl brez otrok. To pa je bilo usodno za češko državo, ker so navstale ravno zaradi nasledstva na kraljevem prestolu razne razprtije v deželi in med sosednimi knezi.

Še huje kot kraljevo rodovino je oškodovalo Husovo gibanje češko državo. Čehi so imeli to milost, da so brž, ko so stopili na zgodovinsko pozorišče, že dobili sv. katoliško vero in jo brez upora in preganjanja misijonarjev ohranili. Kar je vojvoda Boleslav pregrešil, je pozneje popravil z ostro pokoro. To jim je povsodi prav hodilo. Po razbitju moravskega kraljestva so bili Čehi obdani od vseh strani od sovražnikov Nemcev in Madjarov, pa ohranili so se, da, napredovali so in pod kraljem Otokarjem II. smo videli že veliko mogočno češko državo. Ko bi ne bil ta kralj v svoji prevzetnosti ravnal tako grdo, bila bi češka država raztegnila se do Jadranskega morja na jugu in do poljskih

pokrajin na severu; pa prišlo je drugače, kakor nam pové zgodovina.

Nova dóba razvoja in mogočnosti je prišla za Češko z luksemburško dinastijo. Češka država je obsegala: češko kraljestvo, moravsko mejno grofijo, slovaške pokrajine na Ogerskem, Šlezijo (avstrijsko in prusko), Lužice in braniborsko mejno grofijo, današnje srce pruske države z Berlinom itd., torej blizo gori do vzhodnega morja. Tedaj je bila še vsa Šlezija slovanska, enako Lužice, in Brandenburg je bil še po večini slovanski vsaj med kmeti.

Ko bi bili kralj Vencelj in njegova vlada in tedanji rodoljubi skrbeli za to, da bi se bile te pokrajine lepo spojile v eno krepko državo pod češkim kraljem, bil bi ta kralj brez dvoma najmogočnejši vladar v Evropi tedanjega časa. Brandenburg in Šlezija bi bila ostala slovanski deželi, reka Laba bi bila meja slovanskega in germanskega sveta.

Ko bi bili Čehi o Husovem gibanju skrbeli za slovanski Brandenburg, ne bil bi prišel v nemške roke grofov Hohenzollernskih, današnjih nemških cesarjev, ker pa so se pulili za domače reči s tako silo in strastjo, kjer bi bili lahko z lepo delali, ko so imeli moč in vladno zá-se, je med tem šlo ponemčevanje Slovanov urno dalje. Koliko Čehi od Nemcev trpé, dandanes bridko čutijo, in ti Nemci imajo svojo zaslóbo v Hohenzollernski nemški mogočnosti, to nemško mogočnost je pa prav gotovo največ husitizem zakrivil v tedanjem času. Kako je Češka izgubila Brandenburg, je znano. Po smrti Venceljnovi (1419) je po težavnih pogodbah in pogajanjih prišel Venceljnov brat ogerski kralj Sigismund na češki prestol. Sigismund je bil veliko bolji od svojega brata, a manjkalo, mu je: stanovitosti in moške odločnosti. Koliko dobrega je začel, izpeljal pa površno ali pa na polovico. Težave je imel z Nemci v cesarstvu in povsod je bil le bolj diplomat, kakor močan vladar.

Na Ogerskem so mu Turki nagajali in puntarski Ogri, na Češkem so bile husitske vojske in Sigismund ni vedel, kam bi se obrnil, da bi bilo prav. Večkrat je bil skoraj brez dohodkov in v sili je moral prositi na posodo 200.000 mark grofa Hohenzollernskega v Nirnbргу. Grof pa ni zaupal toliko denarja cesarju, zato mu je moral zastaviti Brandenburg. Grof Hohenzollernski se je preselil v Brandenburg za toliko časa, da Sigismund vrne 200.000 mark, pa Sigismund jih ni mogel nikoli vrniti, in grof se ni hotel nikoli umakniti in tako je Češka izgubila za vselej lepo slovansko deželo Branibor.

Morebiti bo kdo prašal, kaj ima husitizem pri tej reči, če Sigismund zastavi to pokrajino?

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. marca.

Notranje dežele.

Češka. Dr. Schmeykal je v listih objavil v imenu nemške stranke izjavo, da se bodo Nemci z ozirom na spravo vdeležili deželne razstave in jo tudi z denarjem podpirali.

Letošnje delegacije se snidejo takoj, ko bode češki deželni zbor dokončal svoje delo. Nato se bodo vršile volitve v deželne zbore na Gorenje-in Spodnje-Avstrijskem, Moravskem, Štajarskem, Koroškem, Solnograškem in v Šleziji.

Ogerska. Novejša poročila o ministerski krizi se glasé: Novo ministerstvo utegne se sestaviti v osmih dneh, ker mora prej še zbornica magnatov potrditi proračun in domobransko postavo. Gotovo pa je že, da bode grof Szapary naslednik Tiszov. V soboto so se Tisza in ministra grof Ozáky in Szilagyi posvetovali dolgo časa z grofom Szaparyjem, katerega je popoldne cesar sprejel v avdienci. Zvečer je bilo ministersko posvetovanje.

Vnanje države.

Srbija. Vsled črnogorske bede naselilo se je mnogo Črnogorcev v Srbiji. O tej naselbini piše „Mali List“, da je bajé začelo v nji nekaj kipeti in vreti. Naseljenci prodajajo sadje in druga poderjena jim živila kramarjem in gostilničarjem, ne obdelujejo odkazanih jim zemljišč in se večkrat vsi oboroženi zbirajo. „Mali List“ méni, da niso prišli Črnogorci v Srbijo vsled gladú, temveč iz slabih namenov ter opozarja na to srbsko vlado.

Bolgarija. Kakor poročá „Indep. Belge“, namerava princ Ferdinand razglasiti neodvisnost, ako se bodo države še nadalje protivile pripoznati ga za kneza bolgarskega. To bi bil vsekakor predrzen korak. — Iz Sofije se piše: „Neosnovano je poročilo, da so se sklicali bolgarski bramboveci. Bramboveci niso nikamor poklicani.“

Francija. Vrh domačih nemirov in prekucij ima francoska vlada še druge neprilichnosti. Vojna z Dahomejem se kaže vedno nevarnejša. Tu naj sledi

nekaj vrstic o tej državi, da čitatelji bolje umejo položaj francoski v Afriki. Dahomey je država zamorcev ob zalivu Gvineje na tako zvanem obrežju suznikov, meri 200 štirinajških milj ter šteje 180.000 do 200.000 ljudi. Dve tretjini prebivalcev je suznikov. Njih kralj je gospodar delovanja in življenja vsakega državljan. Znana je kraljeva straža obstoječa iz 5000 amaconk (ženskih), ki so bile v zadnjih bojih večkrat imenovane. Leta 1858. odpravil je njih kralj Gheso človeške daritve in smrtne kazni, a sedaj so prišle zopet na dnevni red. „Temps“ poroča, da je povod sedanje francoske dahomejske vojne ravno ta nečloveška šega; kajti, ko so zadnjič žrtovali 100 zamorcev, bilo jih tudi dokaj, ki so bili pod francoskim varstvom. Ob enem je rekel dahomejski kralj francoskemu zastopniku, da je pogodba s Francijo za nj ničevna. — V zbornici je poslanec Delombre vprašal o položaji francoske naselbine v Dahomey in o sredstvih, s katerimi hoče vlada varovati francosko čast. Državni tajnik Etienne je odgovoril, da kralj dahomejski noče priznati francoskega protektorata in je napadel francosko ozemlje. Francozi so ga sicer odbili, vendar je vjetih več Francozov. Ako kralj ne bode dal zadoščenja, morala bode francoska vlada odločno postopati proti njemu. — Francoska zbornica je dne 6. t. m. skoraj soglasno potrdila sklepe ministerstva, da se pošljejo zastopniki na berlinsko konferenco. Akoravno je torej ministerstvo Tirardovo dobilo s tem nekako zaupnico, vendar so mu dnevi že šteti.

Nemčija. V novem nemškem državnem zboru je po zadnjem izkazu: 107 udov centruma, 70 konservativcev, 66 nemških prostomisljakov, 40 narodnih liberalcev, 35 socijalnih demokratov, 19 prostih konservativcev, 16 Poljakov, 13 Alžančanov, 11 nemških Hanoverancev, 10 demokratov, 4 antisemitje, 3 liberalni divjaki, 2 konservativna divjaka, 1 Daneec, vkupe torej 397. — Tak je torej novi nemški državni zbor, proti kateremu pišejo posebno kartelni listi. „Conservative Corresp.“ pravi, da znači novi nemški državni zbor grda felonija, ciniška koalicija in umazana goljufija. „Köln. Ztg.“ imenuje novi nemški državni zbor neuko množico („bildungslose Menge“). Ta list pisal je pri tej priliki tudi to-le: „Neuka množica nemškega naroda dopolnjuje z ožjimi volitvami resnico o nemški državni politiki. Mi pa gledamo na to dopolnitev narodnega sodišča z mirnosrčnostjo, neomajanino zaničevanjem, katerega ne spravi še tako velika zopernost razuma iz ravnotežja.“ Nemško ljudstvo pa naj pomni, ker se je oprostilo nevrednih vezij mišljenja narodnih liberalcev, da mu sedaj ti minavci na čelo pritiskajo znak neizobraženosti. V tem pa se kaže neizobraženost zaničevalcev in ne onih, katere zaničujejo.

Rusija. Iz Peterburga se poroča, da je dobil car pismo od neke ženske, imenom Čebrikova, v katerem preti carju s tako usodo, kakor je zadela njegove prednike Petra III., Pavla I. in Aleksandra I., ako ne spremeni svoje reakcionarne politike. Tudi posamezni ministri so dobili bajne prepise tega pisma. Radi tega se pazi sedaj veliko bolj na varnost carjevo. — Dalje se poroča iz Peterburga, da je govor nemškega cesarja Viljema skoro vsem petrograškim novinam zgolj zagonetka. „Novoje Vremja“ meni, da se za ta govor v notranjo politiko, a „Novosti“ pravijo: „Iz tega govora se razvidi zaupanje cesarjevo v obstoječi mir. Pričakovati je dōbe plodovitejšega notranjega dela za blagor Nemčije same, kakor tudi za Evropo.“

Belgija. Belgijska vlada bode poslala na berlinsko konferenco barona Greindla, svojega zastopnika v Berlinu, in poslanca Jakobsa.

Anglija. Samogoliti Angleži še vedno stiska uboge Irce. Pretekli teden so obsodili na dvomesečni zapor duhovnika Kinsello in več kmetov, ker so sozidali za pregnane najemnike hišo in sicer na zemljišči neke žene, ki je plačala najemščino. Angleški vladi se je naznanilo, da se je nepostavno postopalo proti duhovniku Kinselli in kmetom. Zaprte Irce so vendar izpustili iz nezasuženega zapora. — Kakor poroča „Frankfurter Ztg.“, ustavilo je delo na Angleškem 465.000 rudokopov. Vzrok temu zastanku je bajē ta, ker se jim ni že za 30% povečana plača povikšala še za 10%. Sklenili so bajē, da ustavijo delo 15. t. m. popolnoma.

Brazilijska. „Standard“ poroča, da se cesar Dom Pedro ni in ne bode odpovedal braziljski kroni. On hoče počakati, kako se bodo razvile stvari, ter upa, da se bode še vrnil nazaj.

Rumunija. Rumunska vlada bode zahtevala od zbornice za sedaj 15, pozneje pa še 45 milijonov frankov za trdnjave.

Izvirni dopisi.

Iz Šent-Vida nad Ljubljano, 6. marca. Nedavno čitalo se je v nemškem listu „Kath. Kirchztg.“, kako nevarna je bila svoje dni hripa (influenca), posebno v velikih mestih. V Madridu, pravi omenjeni list, zahtevala je koncem decembra in začetkom januarja na vrhuncu svoje moči, ne manj kot 211 žrtev na dan. Pri nas ni postopala ta bolezen tako strogo, vendar pa je marsikateremu, posebno na pljučih bolnemu, pripomogla, da je moral prežgodaj zapustiti svet. Vsled tega imeli smo v naši župniji v preteklih dveh mesecih primeroma

veliko mrličev. Omenim naj le dveh v tem času umrlih.

Dne 28. januarja spremili smo na pokopališče truplo pokojnega gosp. Ivana Tomé-ta iz Dravelj, bogoslovca iz 3. leta. Bolehal je blagi gospod dolgo časa za pljučnim katarom, a vse beteznosti in naposled hude bolečine smrtne prenašal je s tako vzgledno potrpežljivostjo in udanostjo v voljo božjo, da je bil vsakemu, ki ga je imel priliko v boleznih obiskati, vzgled Jobove potrpežljivosti. Kako ginljiv prizor bil je njegov pogreb! Trideset mladih gospodov bogoslovcev, večinoma sošolcev, spremlja z gorečimi svečami peva je psalm „Miserere“ iz Dravelj, kjer je rojstna hiša pokojnikova, proti župnijski naši cerkvi prerano umrlega dragega prijatelja in tovariša k večnemu počitku! Marsikateremu navzočemu utrnila se je solza iz očesa! Vodnik temu lepemu sprevodu bil je semeniški profesor č. g. dr. Iv. Janežič, ki je tudi opravil presv. daritev za pokojnika. Pred sv. mašo bil je še kratki govor v cerkvi. Gosp. govornika, sošolca ranjkemu, besede so globoko segle vsem navzočim, besede polne ljubezni i sočutja do ranjcega tovariša. Naj omenim še prekrasnega, strogo cerkvenega petja ljubljanskih gg. bogoslovcev. Pokojnemu svojemu tovarišu položili so gospodje dragocen venec v spomin ljubezni, želeč mu večni pokoj.

Drugi, ki nas je v najlepših letih moral zapustiti, je vodja in nadučitelj naše štirirazredne šole gosp. Ivan Kermavner, čegar truplo smo izročili zemlji pretekli torek popoldne. Končal je ranjki svoje življenje po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, udan v previdnost božjo, zapustivši gospo-vdovo s štirimi otročki. — Soba, kjer je ležalo truplo pokojnikovo, bila je lepo okrašena s svežimi cvetlicami, kateri je prepustil v ta namen blag. gosp. krajni šolski nadzornik Tomec. Ob stenah bili so razobešeni razni krasni vencii — darovani po pokojni ku spoštovateljih in prijateljih. Znak ljubezni in kolegijalnosti skazali so gospodje učitelji, ker so tako mnogobrojno bližnji in daljni došli k večnemu počitku spremljat truplo svojega tovariša in prijatelja. Vdeležil se je tudi pogreba občespoštovani blag. gosp. okrajni glavar Mahkot z nekaterimi drugimi odličnimi gospodi iz Ljubljane. Sprevod na pokopališče bil je res lep. Otroci-šolarji s svojo zastavo in vencem, ki so ga sami napravili svojemu gosp. nadučitelju; učitelji domači z vencem, ki ga je darovalo domače duhovništvo, učiteljstvo in krajni šolski svet. Potem zastava čitalnična, katol. rokodelski pomočniki z načelnikom požarne brambe g. A. Belcem. Po dovršenem cerkvenem blagoslovu izpregovori g. okrajni glavar kot poznat izboren govornik ob krsti pokojnikovi prelepe besede, poudarjajoč posebno pokojnikovo nadarjenost in spretnost in obljubi, da bode zaščitnik zapuščeni vdovi in čveterim otročičem. Pred hišo ranjcega, kakor tudi na grobu zapeli so gg. učitelji-pevci in nekateri domači v krepkem zboru — žalostinki: „Blagor mu“ in „Nad zvezdami“. Obema prerano umrlima kličemo s končnimi besedami gosp. okrajnega glavarja: „da se zopet vidimo v dnevu vesoljnega vstajenja!“

Iz čemšeniške fare, 6. marca. V ponedeljek dne 3. t. m. opoldne oglašil se je čemšeniški veliki zvon oznanjajoč faranom prežalostno vest, da je njih župnik Jakob Tomelj nenadoma prominul. Kakor strela iz jasnega zadel nas je ta glas. Ljudstvo ni moglo verjeti, da njegov ljubljani duhovni pastir, kateri je še prejšnji dan zdrav in vesel opravil vso službo božjo ter še tisti dan maševal in se po sv. maši podal na pot k bolnici nesoč jej zadnjo popotnico, sedaj mrtev leži v župnem dvorci. A le prehitro se je prepričalo, da je zvon s svojim votlim glasom res njegovo smrt oznanjeval. Kap ga je zadela ne daleč zunaj vasi na potu k bolnici, katerej je hotel prinesiti zadnje tolažilo. Obležal je na mestu in spravili so ga na sanéh samotež v župni dvorec, kjer ga je gospod prof. Lazar dejal v sv. olje in kjer mu je šentgothardski župnik Vrhovnik podelil papežev blagoslov. Pri tem obredu odgovarjal je krepko še sam, a kmalu potem — ob 12. uri — izdihnil je svojo blago dušo.

Ranjki g. Tomelj je bil l. 1836 v Čemšeniku rojen, je torej tukajšnji domačin, ter je tudi novo mašo bral tu leta 1863. Služboval je zadnji čas v Ambrusu in bil sedaj samo dva meseca in pol na tukajšnji službi.

Trikrat so ga duhovni tovariši in pa ljudstvo spremljevali iz župnega dvora v čemšeniško cerkev. Leta 1863. k novi maši, 15. decembra pr. leta k instalaciji in v sredo 5. marca k zadnjemu počitku.

Čemšenik ni videl že zdavnaj toliko ljudstva, kakor ta dan. Prišlo je 11 duhovnikov iz okolice in od drugod skazat zadnjo čast najblajzjemu tovarišu. Pokopaval ga je preč. g. dekan moravski sam, domači peveci pa so mu zapeli tri žalostinke. To in pa sree pretresujoči jok vseh navzočih kaže, kako zelo priljubljen je bil ta gospod povsod. In kako bi ne bil? — saj žalega ni storil nikomur, pač pa je dobrote delil povsod, visokosti ni poznal — sama ponižnost ga je bila.

Za vse to mu Bog daj obilo plačila na onem svetu, saj dober delavec je vreden plačila — in to je ranjki župnik bil v popolni meri. Kakor vojaka v vojski — našla je njega smrt v izpolnjevanji težavnih dolžnosti.

Zapuščena je naša fara sedaj. Upamo, da se bode nam kmalu poslal nov dušni pastir.

Iz Vipave, 8. marca. Živimo v času, v kojem se je bati navalov in potujčevanja od nasprotnikov naših, zato je bila najplemenitejša misel, da se je ustanovila že med prvimi tudi v zavednej Vipavskej podružnici sv. Cirila in Metoda. S kako radostjo in navdušenostjo so pozdravljali pred nekimi leti Vipavci to podružnico; kako so storili vse, da bi podružnica imela častnejše lice. Navdušenost je pa z leti jela omahovati ter se je sedaj skoraj popolnoma pozabilo, čemu je podružnica.

Na 6. januarja t. l. sestavljen je bil novi odbor iz sledečih gg.: Mat. Erjavec, prvosednik, Štipko Tomšič, prvos. nam., Rudolf Dolenc, tajnik, Mih. Arko, tajn. nam., Radoslav Silvester, blagajnik in Ant. Hrovatin, blag. nam.

Prepričani smo, da stori novi odbor vse, kar je le v moči njegovej v prosep in razevit podružnične. Prosimo preč. gg. župnike in učitelje po vaseh v vipavskej dolini, da pripomorejo podružnici z nabiranjem novih in navdušenjem starih udov. Gotovo njihov trud ne bo brezuspešen. Da bi podružnica malo oživela, sklenil je odbor v seji dne 5. marca, napraviti veselico na dan 19. marca. K tej veselici že sedaj vse p. n. gospode najljubšeje vabimo, ker je igra zopet v izvrstnih rokah naših gg. vseučiliščnikov, koji so pri zadnji veselici igrali tako dobro, da bi jih moral pohvaliti najstrogejši kritik. Tako izvrstno se ni še igralo na odru v vipavskej čitalnici. V resnici je naša dolžnost, da se jim zahvalimo za takov dan, kakor so nam ga napravili na Svečnico. Zato jih željno pričakujemo. Sl. občinstvu pa kličemo: na svidenje dne 19. t. m.

Dnevne novice.

(Prvi shod „katol. političnega društva“) se je vršil sinoči v redutni dvorani, katero je v ta namen blagovoljno prepustil sl. deželni odbor kranjski. Društvo smé s prvim vspehom biti povsem zadovoljno, kajti sošlo se je društvenikov in prijateljev društvu gotovo nad 350; med temi smo opazili več ljubljanskih obrtnikov, osobito pa članov iz Št. Vida in družih krajev iz ljubljanske okolice. Shod je počastil s svojo navzočnostjo tudi gosp. deželni glavar dr. Poklukar in več preč. gg. kanonikov, došla sta tudi dva telegrama iz Vel. Lašče in Smlednika oziroma Medvod ter jedno pismo od enakega društva z Dunaja, v katerih odposiljatelji izražajo svojo naklonjenost društvu in mu želé mnogo vspeha. Ker bomo v naslednjih listih obširneje poročali o shodu, omenimo danes, da je društveni predsednik in državni poslanec preč. g. Klun nalašč pripeljal se z Dunaja, da je v imenu društva v obširnem govoru pozdravil shod in vodil zborovanje.

Odbornik društva in deželni poslanec g. Povše je v temeljito sestavljenem in živahno pohvalo vsprejetem govoru utemeljeval peticijo za versko-narodno šolo, katero je odbor po svojem predsedniku danes odposlal gospodski zbornici na Dunaj. Vrednik našega lista je z ozirom na sedanji politični položaj pojasnil potrebo „Katol. političnega društva“, društveni odbornik in deželni poslanec g. Klein pa je razložil peticijo za stavbeno-obrtno novelo, katero odbor odpošlje državnemu zboru. Obe peticiji ste bili soglasno sprejeti. Konečno je društvenik g. Belec iz Št. Vida nasvetoval, naj bi odbor v kratkem priredil shod v Št. Vidu nad Ljubljano, kar bode odbor radovoljno tudi storil. Po prvem shodu smemo soditi in trditi, da je društvo osnovano na trdni podlagi, da se bode lepo razvijalo, pridobivalo vedno več prijateljev in tako vsestranko pospeševalo slovenskega naroda duševni in gmotni napredek.

(Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) je imelo dne 5. marca svojo XXXIII. sejo.

Navzočni: Prvomestnik: Tomo Zupan; odborniki: dr. vitez Karol Bleiweis - Trsteniški, Matej Močnik, Ivan Murnik, Luka Svetec (podpredsednik), dr. J. Vošnjak (blagajnik), Andrej Zamejic, Ant. Žlogar (zapisnikar); od nadzorstva: Oroslav Dolenc, Fran Povše. — Blagajnik dr. Vošnjak poroča o dohodkih in troških ter naznani podružnice, katere so v zadnjem času poslale svoje prispevke. Dalje omenja, da je potegnil velkodušni dar slavnega deželnega zbora v svoti 1000 gld., za kar se je slavnemu deželnemu odboru poslala dostojna zahvala. — V imenu nadzorstva poroča njegov član Fran Povše, da sta z nadzornikom dr. Svetino v smislu § 22 društvenih pravil pregledala blagajniške račune in blagajnico. Iz knjižice je razvidno, pri katerih slovenskih denarnih zavodih so naloženi društveni novci. Vse se je našlo v najlepšem redu. — Tajnik Žlogar poroča o tekočih zadevah in naznanja, kako so bili sklepi zadnje vodstvene seje izvršeni. — IV. zvezek knjižice družbe sv. Cirila in Metoda, „Junaki“, se boče v kratkem razpošiljal slavnim podružničnim načelnikom v blagohotno razpečevanje. — Odbornika Murnik in Močnik poročata o dveh prošnjah za podporo; jedna je bila uslišana, druga ne. — Denarničar dr. Vošnjak pojasnjuje račune za šolske zavode tržaške, o katerih se je potrebno ukrenilo.

(Premilostivi knezoškof lavantinski dr. Mihael Napotnik) podaril je za l. 1890. „podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji“, kateremu je l. 1889. pristopil kot ustanovnik, 10 gld.! Bog mu plati stoterno!

(Velikansk požar) je bil v četrtek, dne 6. t. m., zvečer v Orešji pri Slivnici na Štajarskem. V koči vdove Gojčič je zakuril mal deček, pričela je goreti obleka, postelja in v kratkih trenutkih je bila vsa koča v ognju. Na nesrečo je bila huda sapa, ki je ogenj zanesla na sosedna poslopja. Akoravno so takoj prihitela na pomoč gasilna društva iz Maribora, Račja, Kočja in Frajhama, vendar niso mogla hitro ustaviti ognja, ker je manjkalo vode. Pogorelo je dvanajst hiš, več gospodarskih poslopij, mnogo živeža, krme, več prašičev, kuretin itd. Škode imajo nesrečni pogorelci okoli 90.000 gld. Razven enega so bili vsi zavarovani, toda za male svote.

(Iz Krškega:) Dne 8. t. m. smo praznovali v veseli družbi odhodnico tukajšnjega učitelja g. Jerneja Ravnikarja. Njegovo občno priljubljenost pokazala je tudi obilna vdeležitev te veselice. Preverjeni smo pa tudi, da si boče s svojim prijaznim in odkritosrčnim postopanjem povsod pridobil mnogo prijateljev. Pri nas deloval je skorej deset let ter bil ne le kot učitelj popolnoma na svojem mestu, ampak je tudi kot izvrsten pevec mnogo pripomogel k živahnemu društvenemu življenju v Krškem. Kot večletni odbornik pridobil si je mnogo zaslug za naše „bralno društvo“, zlasti ob tistem času, ko se je od neke strani z vso silo delalo na propad tega društva. Bog naj ga torej živi in sreča spremlja v novem kraju.

(Na Dobrni) je graščinski lovec dobil dovoljenje, da sme lesicam nastavljati strupa. Toda mož je delo opravil nekoliko neprevidno, vsled česar je pocepalo več psov. Ko je c. kr. okrajno glavarstvo za razmere zvedelo, je dovolitev preklicalo.

(„Catalogus cleri diocesis labacensis“) za leto 1890 je izšel te dni. Iz njega posnamemo, da je na Kranjskem sedaj izmed 273 farā izpraznjenih 45 in izmed 225 kapelanij 100. Kuratnih cerkev je v vsej deželi 310, podružnic 1005, kapel 184. Duhovnikov v dušnem pastirstvu je sedaj v ljubljanski škofiji 409, v drugih službah 29, umirovljenih 42. Vseh mašnikov-redovnikov je 52, redovnic sv. Uršule 81, karmeličank 6, usmiljenih sester 112, šolskih sester 21.

(Iz c. kr. pošne hranilnice.) Te dni razposlana uradna okrožnica izkazuje račun o prometu v mesecu februarju. V varčevalnem in v čekovnem prometu skupaj se je 554.301krat vložilo za 65.826.149 gl., od tega na Štajarskem 27.222krat za 2.532.217 gl., na Koroškem 7.577krat za 647.799 gl., na Kranjskem 6.581krat za 611.109 gl., na Primorskem 8.101krat za 1.162.794 gl.; vrnili so pa 147.688krat skupaj za 65.886.014 gold., od tega pride na Štajarsko 4.375krat za 1.371.281 gold., Koroško 910krat za 183.987 gl., Kranjsko 931krat za 149.075 gl., Primorje 2.785krat za 1.184.501 gl. Od 12. januarja 1883 do zdaj se je skupaj vložilo 27.383.689krat v znesku za 3.035.514.580 gold. 60 kr., a vrnilo 8.059.826krat za 2.984.953.311 gl. 35 kr., tako je v blagajnici preostalo 50.561.269 gl. 25 kr. Med

izplačili je 12.660.545 gl. za kar je urad vložnikom na zahtevanje kupil in odposlal vrednostnih papirjev. Vložitve knjižice je med ljudmi 739.017, čekovnih 16.426, rentnih pa 9.373 v vrednosti 9.322.070 gl. Število vložnikov narastlo je v varčevalnem prometu za 7.394, v čekovnem za 193, v klearingnem za 111 oseb. Svojo knjižico je nekdo izgubil v Trstu, velja 1 gl., v Postojini s 15 gl. 50 kr., v Beljaku s 1 gl. 18 kr.; če se knjižica ne najde, dobi novo prvi dne 10. marca, drugi 25. marca, tretji 19. marca. Dve novi pošti z nabiralnicama dobila je Ljubljana, a opustili so pošto v Stankovcu. Umrl je c. kr. asistent Karol Švanda. V neuradnem delu nahajajo se podatki o poštni hranilnici na Ogerskem, Francoskem, Švedskem, Nizozemskem.

Raznoterosti.

Iz Avstrije se je preselilo v Zjedinjene države v Ameriki 1888. l. 28.809 ljudij; med temi bilo je ženskih 9875. Mnogo Avstrijanov preselilo se je tudi čez italijanska in francoska pristanišča v Južno Ameriko, katerih števila pa statistika še ni podala. Tako izseljevanje gotovo ni veselo znamenje ni za državo, ni za posamezne dežele.

— V Zjedinjenih državah pride na vsakih 400 ljudi eden uradnik. Število v javnih službah službečih oseb znaša 200.000, ki služijo 165.000.000 dolarjev. Pri pošti je 83.000 oseb v službi; armada in mornarica vkupe stojete 35.000 mož.

— Visoka starost. Koncem meseca februarja t. l. je umrl v Carjigradu Ahmed Efendi prvi propovednik (ulema) mošeje sv. Sofija, imajoč 120 let. Njegov naslednik je le malo časa vžival novo čast, kajti umrl je čez teden dni tudi v visoki starosti, namreč 95 let star.

— Misijoni frančiškanski v Kini štejejo v sednih apostolskih vikarijatih 82.092 katoličanov, 449 cerkva, 64 evropskih misijonarjev in 70 domačih duhovnikov, 173 šol in kolegijev, 9 semenišč in 144 bogoslovcev.

Telegrami.

Praga, 9. marca. Vsled ukaza cesarskega namestnika se „Narodni Listy“ ne smejo prodajati po praških filijalah.

Budimpešta, 10. marca. „Pester Lloyd“ piše, da grof Josip Zichy ne vstopi v ministerstvo in da tudi ministra Baross in Wckerle delata težave.

Peterburg, 9. marca. Car je v četrtek vsprejel predsednika srbske skupščine in mu podelil Stanislavov red prve vrste.

Peterburg, 10. marca. „Grazdanin“ poroča, da je grof Šuvalov dobil ukaz, naj se hitro vrne iz Berolina. Pri včerajšnjem shodu slovanskega blagotvoriteljnega društva je bil tudi predsednik srbske skupščine, Pašić, ki je v svojem nagovoru naglašal, da z veseljem zahvali ves ruski narod na prelitu krvi; vezi med ruskim in srbskim narodom so svete, ker so vezi krvi in duha. Srbski narod je bil, je in bode zvest svojemu prijatelju, od katerega ga nikdo ne more ločiti.

Umrl so:

6. marca. Fran Jankovič, užitninskega paznika sin, 3½ mes., sv. Petra cesta 54, jetika. — Leopoldina Treo, stavbenega mojstra hči, 2½ mes., Cesta na Rožnik 7, božjast.

7. marca. Ernest Lunder, uradnega sluge sin, 2 meseca, sv. Petra cesta 37, božjast. — Ana Židan, delavčeva hči, 2 dni, Kurja vas 10, božjast. — Valentin Hribar, dimnikar, 26 let, Studentovske ulice 9, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	734.4	2.2	brezv.	oblačno	
8. u. pop.	733.7	10.0	sl. jzpad	jasno	0.50
9. u. zveč.	734.4	5.8	"	"	dež
7. u. zjut.	733.5	3.6	brezv.	oblačno	
8. u. pop.	732.2	10.6	sl. jzpad	"	0.00
9. u. zveč.	733.7	5.8	"	"	

Srednja temperatura obeh dni 6.0°, in 6.7° za 3.4° in 3.9° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

10. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	87 gld. 95 kr.
Srebrna " 5% " 100 " 16 %	88 " — "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	110 " 05 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 85 "
Akcije avstr.-ogerske banke	929 " — "
Kreditne akcije	314 " 50 "
London	119 " 35 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleond.	9 " 43 "
Cesarski cekini	5 " 61 "
Nemške marke	58 " 35 "

Stanje avstro-ogerske banke

dne 7. marca. 1889.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gld.	394,530.000 (+ 214.000)
Kovinski zaklad	"	241,685.000 (— 123.000)
Listnica	"	138,996.000 (+ 366.000)
Lombard	"	23,079.000 (— 914.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld.	54,267.000 (— 242.000)

Zahvala.

Prijetno dolžnost mora izpolniti odbor „katol. političnega društva“ v Ljubljani, da iskreno zahvali vsakega in vse, ki so pripomogli, da se je prvi društveni shod izvršil tako sijajno in ob toliki, za Ljubljano nenavadni vdeležbi; vzlasti izreka odbor svojo zahvalo slavnemu deželnemu odboru kranjskemu, ki je v ta namen izvolil društvu brezplačno prepustiti redutno dvorano, dalje vsem gospodom, ki so se tudi od daleč blagovolili ob tej priliki spomniti pismenim ali brzojavnim potom.

Ljubljana, dne 10. marca 1890.

Odbor.

Javna zahvala.

V akademskem letu 1889/90. blagovolili so dalje darovati „Podpiralni zalogi slovenskih vseučiliščnikov v Gradci“:

Slavna kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani	10 gld.
Gosp. Viktor Globočnik, c. kr. notar v Kranji	5 "
" dr. Benjamin Ipavie, zdravnik v Gradci	5 "
" Rajko Perušek, c. kr. gimnazijski profesor v Novem Mestu	5 "
" dr. Dragotin Prus, zdravnik v Konjicah	5 "
" dr. Ivan Rudolf, odvetnik v Konjicah	5 "
" Simon Rutar, c. kr. profesor velike realke v Ljubljani	5 "
" Anton Sretina, c. kr. notar na Vranskem	5 "
" dr. Fran Žizek, zdravnik v Gradci	5 "
" dr. Fran Zbašnik, c. kr. okr. komisar v Kamniku	4 "
" Fran Bradaška, kr. gimnazijski ravnatelj v pok. v Gradci	1 "

Za te velkodušne darove izreka opravični odbor „Podpiralne zaloge slovenskih vseučiliščnikov v Gradci“ plemenitim dariteljem v imenu revnih in podpore vrednih vseučiliščnikov najtoplejšo svojo zahvalo.

V Gradci, dne 6. sušca 1890.

Dr. Gregorij Krek,

vseučilišni profesor in zastopnik akad. senata, predsednik in blagajnik.

Bogomil Krek,

cand. iur., tajnik.

Koncipijenta

zmožnega obeh deželnih jezikov v pisavi in govoru ter v odvetniškem poslovanju vsaj več ali manj samostalnega, sprejemem takoj v svojo pisarno.

Dr. Ivan Skedl,

(3—3) odvetnik v Rudolfovem.

Ignacij Pintar,

podobar in zlatar

v Semiču na Dolenjskem,

priporoča se najtopleje prečistiti duhovščini in cerkvenim predstojnikom za napravo

altarjev, tabernakeljnov, križevih potov

in drugih cerkvenih reči, ki spadajo v podobarsko in zlatarsko stroko, kakor tudi za popravljanje in marmorovanje starih altarjev itd. — Izdelujem tudi podobice za sobe iz mavca (gipsa) po najboljših modelih in v raznih velikostih.

Delam lično, trajno in kolikor mogoče po nizki ceni. Za obilno naročbo se priporočam z dobrimi spričevali od gg. župnikov.

(3—3)

(20—2)

Karola Gianija zalogo umeteljnne vezanine in tkanine priporočata

Fellinger & Hassinger

velečastiti duhovščini kakor:

bandera, baldahine, mašne plašče, dalmatike, pluviale, velume monštrance, kelthe, kadilnice, altarne svetilnice, svete kipe, križeva pota, božje grobe, cerkvene lestence od stekla in medi, vsakevrstne oblike in sloga.

Na zahtevanje pošiljajo se parametri na ogled.

Skoro 100 let imajoči sloveč obstanek naše ustanovitve jamči zanesljivost naše trdnice.

Ilustrovane cenike pošiljajo brezplačno in franco.